

1. SITUATION

Muziek: Geluiden van grammofoonplaten voor amateurfilmers en geluidsjagers
Choreografie: Hans van Manen
Decor- en kostuum- en lichtontwerp: Jean-Paul Vroom
Wereldpremière: 20 april 1970, het Nederlands Dans Theater, Scheveningen
Première bij Het Nationale Ballet: 5 maart 1981, Stedsschouwburg Amsterdam
Instudering: Mea Venema
Balletmeester: Sonja Marchioli
Tijdsduur: 32 minuten

In een besloten ruimte kwellen achtereenvolgens vijf paren elkaar door de in een relatie gebruikelijke machtspeletjes met elkaar te spelen. Zie ook bladzijde 84 van het programmaboek.

In an enclosed space five couples torment each other with the kind of power games which occur in relationships. See also page 84 of the programme book.

Rachel Beaujean - Enrico Mathis
Alfredo Fernandez - Leon Pronk
Valerie Valentine - Barry Watt
Coleen Davis - Jeannette den Blijker
Jeanette Vondersaar - Clint Farha

2. TWILIGHT

Muziek: John Cage (The perilous night for prepared piano, 1944)
Choreografie: Hans van Manen
Decor- en kostuumontwerp: Jean-Paul Vroom
Première bij Het Nationale Ballet (tevens wereldpremière): 20 juni 1972, Rotterdam (Holland Festival)
Instudering: Mea Venema
Balletmeester: Sonja Marchioli
Tijdsduur: 13 minuten

De pumps die de vrouw in dit duet draagt bepalen de aard van haar bewegingen: puntig en scherp. De strijd tussen autonomie en intimiteit binnen de relatie wordt op een agressieve manier gestreden. Zie ook bladzijde 88 van het programmaboek.

The woman in this duet wears pumps. These determine the nature of her movements: spiky en sharp. The struggle for power and attention in the relationship is an aggressive one. See also page 88 of the programme book.

pianist: Robert Greuter

Nathalie Caris - Wim Broeckx

PAUZE

3. ADAGIO HAMMERKLAVIER

Muziek: Ludwig van Beethoven (Derde deel - het Adagio - uit de Klaversonate nr. 29 Bes, opus 106 'Sonate für das Hammerklavier')
Choreografie: Hans van Manen
Decor- en kostuumontwerp: Jean-Paul Vroom
Première bij Het Nationale Ballet (tevens wereldpremière): 4 oktober 1973, Stedsschouwburg Amsterdam
Balletmeester: Maria Aradi
Tijdsduur: 24 minuten

In drie duetten is het streven naar evenwicht binnen een relatie vormgegeven. Zie ook bladzijde 90 van het programmaboek.

The three duets are an expression of the struggle for equilibrium in a relationship. See also page 90 of the programme book.

Pianist: Michael Mouratch

Rachel Beaujean - Robert Bell
Valerie Valentine - Jahn Johansen
Coleen Davis - Alexis Manuel

PAUZE

4. C O R P S

Muziek: Alban Berg (Vioolconcert, 1935)

Choreografie: Hans van Manen

Decor- en kostuumontwerp: Kees Dekker

Wereldpremière: 15 december 1985, Stuttgart Ballet

Première bij Het Nationale Ballet: 11 februari 1986, Stadschouwburg Amsterdam

Balletmeester: Reuven Vorenborg

Choreoloogist: Judy Maelor-Thomas

Tijdsduur: 29 minuten

Drie dansers gaan een duet aan met een man uit het corps van 12 dansers. Het eerste duet is nog speels, van het laatste gaat weemoed uit: het ballet wordt dan ook gekenmerkt door 'verlangen naar' en 'afscheid nemen van'. Zie ook bladzijde 99 van het programmaboek.

Three women dance a duet with a man from the corps of 12 men. The first duet still retains a playful character, the last emanates melancholy. The ballet is characterised by a sense of 'longing for' and of 'leave taking'. See also page 99 of the programme book.

Vioolsolo: Vera Beths

Rachel Beaujean - Andrew Kelley

Anna Seidl - Krzysztof Pastor

Coleen Davis - Alan Land

François-Noël Cherpin - Alfredo Fernandez - Johan Greben - Jahn Johansen - Sabirino van der Kamp - Jan Linkens - Reinbert Martijn - Pierre Paradis - Till Schmidt-Rimpler

Robert Greuter (1959) heeft piano gestudeerd aan het Sweelinck Conservatorium in Amsterdam, bij Hans Bruin. Hij studeerde compositie bij Robert Heppener. Na voltooiing van zijn studie kwam hij in dienst van Het Nationale Ballet, waar hij werkt als repetitor- en solo-pianist.

Michael Mouratch (1958) studeerde aan het Conservatorium van Moskou bij Vera Gornostajeva, en later bij Vadim Sacharov. Naast beoefening van verschillende vormen van kamermuziek treedt hij overal in Europa als solist met orkest of in recitals op. Sinds 1989 woont hij in Amsterdam en is naast dit werk in dienst van Het Nationale Ballet als repetitor- en solo-pianist. In deze functie speelde hij onder andere de solopartij voor de balletten Variations Symphoniques, Sarcasmen, Trois Gnossiennes en Voorbijgegaan.

Vera Beths werd geboren in Haarlem. Zij ontving haar eerste vioollessen van haar vader, Gijs Beths, en studeerde daarna bij Herman Krebbers aan het conservatorium van het Muzieklyceum in Amsterdam. In 1969 won zij het Oskar Back Concours en in datzelfde jaar werd haar de Prix d'Excellence toegekend.

Daarna sloot zij haar studie af bij Ivan Galamian in New York. De zomers in de Verenigde Staten bracht zij door op het beroemde Marlboro Festival van Rudolf Serkin. Haar brede muzikale belangstelling heeft geleid tot een veelzijdig en omvangrijk repertoire. Zo speelt zij niet alleen de bekende vioolconcerten met symfonie-orkesten, waarbij zij een veelgevraagd en geliefd soliste is (o.a. bij het Concertgebouworkest en de orkesten van de BBC), maar werkt zij ook samen met het jazzorkest van Willem Breuker.

Vera Beths speelde onder dirigenten als Haitink, Fournet, Brüggem, Mazel, Süskind, De Waart en maakte tournees door o.a. Rusland, Hongarije, de Verenigde Staten, Engeland, Indonesië, Duitsland, Italië, Japan en Australië.

Zij inspireerde componisten als Peter Schat, Louis Andriessen, Willem Breuker, Misha Mengelberg, Geert van Keulen en Philip Glass tot het schrijven van composities voor haar.

Vera Beths bespeelt een Stradivarius uit 1727. Zij is als docente verbonden aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag.

Corps / Vioolconcert Alban Berg

Boven het manuscript van het Vioolconcert staat 'Dem Andenken eines Engels'. De 'engel' is Manon Gropius, de op 18-jarige leeftijd gestorven dochter van Gustav Mahlers ex-vrouw Alma Werfel en de beroemde architect Gropius.

De vroegtijdige dood van het alom geliefde meisje was voor Alban Berg de directe aanleiding voor het Vioolconcert. Hij onderbrak het werken aan zijn theatrale meesterwerk Lulu en zette zich aan het Vioolconcert. Deed hij gewoonlijk minstens twee jaar over een compositie van deze omvang, het Vioolconcert kwam in nog geen vier maanden tot stand. Enkele maanden na de voltooiing van het werk in 1935 overleed hij.

Het Vioolconcert is, zoals veel van Bergs werk, hoofdzakelijk gebaseerd op de twaalf toonreeks, maar waar nodig grijpt de componist op on-orthodoxe wijze terug op puur tonale muziek zoals een Korintisch volksliedje en de Lutherse koraal 'Es ist genug' in de bewerking van Bach.

Het concert is opgebouwd uit twee delen en schetst op expressieve, ingetogen en soms zelfs verontwaardigde wijze leven en lijden van het meisje. Het eerste deel begint als een soort dromerige terugblik naar het verleden, dat wordt gevolgd door een levenslustig portret van de prille jeugd. In het tweede deel dient de dood zich aan, plotseling en onverbidlijk. Het gevecht dat het meisje aanvankelijk tegen de dood levert gaat over in de aanvaarding ervan (Es ist genug! Herr wenn es Dir gefällt) en resulteert in haar wedergeboorte.

Ofschoon technisch zeer complex is het Vioolconcert niet een virtuozenconcert in de 19de eeuwse traditie. Het ging Berg niet om techniek, stijl of complexe virtuositeit, maar om de verklanking van het tragische lot van het meisje. Soliste Vera Beths noemde het werk ooit één van de mooiste vioolconcerten van de muziekgeschiedenis.

Het **Nederlands Balletorkest** werd in 1965 specifiek voor één doel opgericht: om voorstellingen van Het Nationale Ballet en het Nederlands Dans Theater muzikaal te begeleiden. Dat maakt het orkest uniek in Nederland en waarschijnlijk ook in de wereld. Per jaar werkt dit symfonie-orkest mee aan gemiddeld 150 voorstellingen van beide balletgezelschappen. Daarnaast onderneemt het orkest nog een aantal eigen aktiviteiten.

Omdat de choreografen van vandaag alle soorten muziek gebruiken voor hun balletten, is het repertoire van het orkest zeer veelzijdig. Interessant is vooral het grote aandeel twintigste eeuwse muziek, waarbij ook Nederlandse componisten sterk zijn vertegenwoordigd. Het Nederlands Balletorkest voert dan ook jaarlijks - in het kader van het Projekt Jonge Componisten - nieuw werk van jonge, vaak nog onbekende Nederlandse componisten uit.

Chefdirigent van het Nederlands Balletorkest is Roelof van Driesten. Piet Veenstra, voornemen artistiek leider van het Residentie Orkest, is artistiek adviseur. Eerste concertmeester zijn Cécile Huynen en Jan Opsitos.

TABLEAU DE LA TROUPE - NEDERLANDS BALLETORKEST

Cheldirigent: Roelof van Driestien	
Artistiek adviseur: Piet Veenstra	
Zakelijk leider: Rob Tuijsen	
Ajourndi zakelijk leider: Mourits Hoenen	
EERSTE CONCERTMEESTER	
Jon Opsitios	
Cecile Huynen	
Roseline Siegenso-Piveleou	
TWEEDE CONCERTMEESTER	
William Bernhord	
EERSTE VIOOL	
Miroslava Posic	
Robert Cekov	
Bob Bruyn	
Machtilda Krobbe	
Katharina Schonberg	
Odile von Eck	
Gijs van der Grinten	
Nelleke Scholten	
Morten Boeken	
Christian Höder	
Michiel Eekhof	
TWEEDE VIOOL	
Marshall Willox	
Lorne Glover	
Evelyn Smith	
Ambro Gozon	
Abonos Petrov	
Eileen Stevens	
Jeffre van Kerckwijk	
Caroline von de Wolering	
Dick de Graaf	
Caroline Guithort	
Pamela Blau	
Peter de leeuw	
Saskia Moerenhout	
ALTI/VIOOL	
Carine Blonken	
Daniël Reiskine	
Gerrit Goossens	
Monique Sysmo-Loonen	
Charley Senecol	
Brian Marcus	
Andrew Clark	
Andreo Veenhuysen	
Jon Benders	
Iex Iuyneburg	
Mario Ferchimon	
CELLO	
Joop Sysma	
Izuru Soito	
Xandria Rotteveel	
Judith van Swaay	
Judith Jamin	
Jon Insinger	
Susanne Degerfors	
Tobias Prenen	
Harold Ex	
Willemiek Tovenier	
CONTRABAS	
Bopht Kroven	
Lawrence Bennet	
Rob Zeelenberg	
Vladimir Shikin	
Morieño Felkamp	
Michael Weisby	
Marjon Domst	
HARP	
Douceline Kleymeer	
FLUIT	
Dexine Schode	
Jannete Spectmann	
Peter Dieleman	
PICCOLO/FLUIT	
MarieCecile de Wit	
HOBO	
Thomas Walla	
Willy Sreefkerk	
ALTHOBO/HOBO	
Hons Knijff	
KLARINET	
Ernst Kortem	
Horrie Troquel	
BASKLARINET/KLARINET	
Hens Otter	
Joris Wiener	
FAGOT	
Stefanie Liedke	
Morienne Prommel	
CONTRAFAGOT/FAGOT	
Peter de Wit	
HOORN	
Eddy van Dijken	
John Donker Koot	
Rino Rijzenge	
Iemmo de Ruyter	
Leo Verreijl	
TROMPET	
Hendrik Jon lindhout	
Huib Robeerts	
Joop van Veen	
Dick Rodstoke	
TROMBONE	
Jeremy Loysen	
John Posmons	
BASTROMBONE/TROMBONE	
Harry Tozeleor	
TUBA	
Michael Pietersen	
PAUKEN	
Peter de Vries	
Bouwe de Jong	
SLAGWERK	
Jacob Goud	
Arthur Cune	
TOETSINSTRUMENTEN/SLAGWERK	
Nico de Rooij	
PLANING EN BUZONDERE PROJEKTEN	
Julio Bestionse-von Delden, hoofd	
PRODUKTIE	
Mourits Hoenen, hoofd	
Joop Dorslijn, orkestinspekteur	
Frans Iokerveld, ass.orkestinsp.,	
chouffeur/orkestbode	
Dick Westrik, chouffeur/orkestbode	
Pierre Voncken, muziekbibliothecaris	
PUBLICITEIT	
Moorten de Kroon	
ADMINISTRATIE	
Gerard Bolije, hoofd	
Lous Scholten von Achnol, sekreteresse	
STICHTINGSBESTUUR	
Bemmo Premelo, voorzitter	
Mr G.F. Schellema, vice voorzitter	
Dr. Ieen Vreeken, sekretaris/penningsmeester	
Morienne Sorstadi	
Dr. Delia van Schoik	
Henk van der Meulen	
Lieuwe Visser	
ADRES	
Het Muziektheater	
Waterlooplein 22	
1011 PG Amsterdam	
Tel. 020-5518823	